

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань удосконалення системи охорони культурної спадщини»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

27 квітня 2017 року Європейський парламент прийняв рішення відзначити 2018 рік як рік Культурної спадщини в Європі. Це зумовило запуск різноманітних програм по всій Європі, головною метою яких є відкриття громадянам більшого доступу до об'єктів культурної спадщини, залучення більш ширших верств європейців до участі у збереженні унікальної культурної спадщини.

Правове регулювання питань охорони культурної спадщини в Україні ґрунтується на нормах Закону України «Про охорону культурної спадщини». Слід визнати, що хоча вказаний Закон містить ряд ефективних правил для досягнення його мети, тим не менш, правозастосовна практика продемонструвала ряд колізій при їх застосуванні. Передусім це стосується відповідальності за порушення, наслідком яких є втрата або істотне пошкодження безцінної спадщини України. Недосконалість правового регулювання у сукупності з невисокими штрафними санкціями подекуди стає підставою для легковажного ставлення до об'єктів охорони.

З огляду на наведене, є актуальним удосконалення діючої системи охорони культурної спадщини, що створювало б умови для більш дбайливого ставлення до відповідних об'єктів, і одночасно з цим допомагало державі та місцевим органам влади вживати ефективних заходів для припинення порушень та повноцінного відновлення прав.

Створення такої системи і є головною метою цього законопроекту.

2. Цілі і завдання законопроекту

Метою законопроекту є посилення відповідальності за порушення законодавства про охорону культурної спадщини, що прирівнювала б встановлені законодавством санкції з масштабами порушення і убезпечила у майбутньому втрату об'єктів культурної спадщини.

3. Загальна характеристика та основні положення акту

Законопроект передбачає:

- доповнення об'єктивної сторони правопорушення умовами, що відповідальність настає за завдання шкоди не лише пам'яткам, але й щойно виявленим об'єктам культурної спадщини та їх частинам;

- встановлення основних засад процедури примусового викупу об'єктів культурної спадщини, якщо власники своїми діями сприяють їх знищенню;

- зміну санкцій за порушення законодавства про охорону культурної спадщини, в том числу підвищення розмірів штрафів;

- уточнення статті 298 Кримінального кодексу України щодо відповідальності за доведення об'єкта культурної спадщини до його пошкодження або знищення.

4. В цій сфері діють такі закони України та міжнародні договори:

- Конституція України;
- Цивільний кодекс України;
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»;
- Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи, ратифікована Законом України №165-V від 20 вересня 2006 року;
- Конвенція про охорону підводної культурної спадщини, ратифікована Законом України №164-V від 20 вересня 2006 року;
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини, ратифікована Законом України №1369-IV від 10 грудня 2003 року.

5. Обґрунтування очікуваних соціально-економічних наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту сприятиме забезпеченню охорони об'єктів культурної спадщини, виконанню Україною міжнародних зобов'язань в сфері охорони культурної спадщини, встановленню превентивних заходів охорони та усунення прогалин законодавства, які дозволяють зловживаючи правами нищити та іншим чином шкодити культурній спадщині України.

6. Фінансово – економічне обґрунтування

Прийняття закону не потребує додаткових видатків з Державного бюджету України.

Народні депутати України

М.Л. Княжицький
І.В. Луценко
Д.О. Білоцерковець